

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка (Финанси)“ в Стопанска академия „Д.А.Ценов“ – Свищов

Изготвил становището: доц. д-р Анюта Георгиева Николова, член на Научно жури, съгласно Заповед на Ректора на СА „Д.А.Ценов“, гр.Свищов и Протокол от първото заседание на журито.

Автор на дисертационния труд: докторант Ярослав Петров Петров, D020214114

Тема на дисертационния труд: Проблеми и перспективи пред международното фискално сътрудничество при изграждане институциите за финансово разузнаване в Република Косово

I. Общо представяне на дисертационния труд:

Докторската дисертация на Ярослав Петров е с общ обем от 167 страници, от които 137 страници основен текст и 10 страници със 115 литературни източника на кирилица, латиница и използвани интернет адреси - специализирана българска и чуждестранна литература, актуални нормативните актове и директиви на ЕС. В разработката са представени 14 графики, 20 таблици и 19 страници-приложения с информация от проучвания и емпирични изследвания. В структурно отношение дисертационният труд съдържа въведение, изложение в четири глави, заключение и библиография. Основните му части са взаимно свързани и разработени в логическа последователност.

Посочените параметри на дисертационния труд и неговият съдържателен преглед дават основание да се счита, че той е в съответствие с общоприетото изискване за подобен род разработка и има всички необходими елементи и качества на завършено научно изследване.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

Темата на дисертационния труд за международното фискално сътрудничество между страните от Балканския полуостров в областта на финансовото разузнаване, превенцията на изпирането на пари и финансиране на тероризма е избрана сполучливо, подходяща е за научни изследвания в условията на динамични процеси на глобализация и интеграция, има сложни икономически, социални, политически и други измерения. Актуалността и практическата значимост на изследвания научен проблем са добре аргументирани във въведението, което дава възможност за точно определяне на обекта и предмета на изследването. В тази връзка е представена изследователската теза, която показва намеренията на автора. Ясно формулираната теза дава възможност за определяне целта на разработката – да се представят и анализират основните проблеми, съпътстващи

изграждането на действащ механизъм за финансово разузнаване в Република Косово, въз основа на което да се извлекат ползите за страните от Балканския полуостров и в частност за България.

Концептуалната рамка на изследването е логична и много добре реализирана. Всяка глава завършва с важните междинни изводи и заключения, които са информационен вход за последващо изложение. Заключениеето обобщава постигането на водещата цел със съответните изводи и особено важните систематизирани препоръки към компетентните институции в Косово, международните организации и ЕС, институциите на останалите държави от Балканския полуостров, в т.ч. РБългария.

Езикът и стилът, демонстрирани в дисертацията са научни, приложени са научна методология и инструментариум. Таблиците и фигурите са прецизирани и аргументират анализа на данните и резултатите. Дефинираните цел и задачи са постигнати.

Подготвеният във връзка със защитата автореферат представя ясно и вярно съдържанието на структурните части на дисертационния труд. Той завършва със справка за приносите на докторанта, списък на публикациите и декларация за оригиналност.

Докторантът посочва 8 публикации – три доклада са публикувани в сборници от международни научни конференции в България; четири статии са публикувани в Годишен алманах „Научни изследвания на докторанти” в СА-Свищов, а една – в колективна монография „Икономиката на България и ЕС”, издадена от УНСС-София. Те са пряко свързани с темата на дисертационния труд и представят проведените проучвания и основни резултати от изследването.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Предлаганият дисертационен труд съдържа научни идеи и резултати с характер на приноси в избраната тематична област и докторска програма.

Приносите с научно-приложен характер са изведени на базата на обстоен анализ на теоретичните постановки и научнообосновани практики: за характеристиките, взаимовръзките, негативните социално-икономически ефекти и други аспекти на изпирането на пари и финансиране на тероризма; за моделите, прилагани в 12 държави на Балканския полуостров при изграждане на институции за разкриване и превантивни мерки на този тип действия; за мястото и ролята на институциите за финансово разузнаване. Друг принос на докторанта представлява приложението на регресионно-корелационния анализ за оценка на факторната зависимост между процесите на изпиране на пари и икономическия ръст на държава чрез който се разкриват съответни мерки за ограничаване на негативните ефекти от навлизане на парични потоци с незаконен произход в икономиката. Разработеният и апробиран „Гравитационен модел” за измерване нивото на изпиране на пари в държавите от Балканския полуостров е научен принос, който насочва към мерки против възможността незаконно придобити

капитали да се легализират в тези държави. Приносът с практическо значение е базиран на резултатите от експериментално проучване и представлява научнообосновани, систематизирани и целенасочени препоръки към отговорни национални и европейски институции за да се повиши административния капацитет на държавите от Балканския полуостров и тяхното сътрудничество в борбата с изпирането на пари, финансирането на тероризма и други негативни процеси в национален и международен аспект, произтичащи от сенчестата (неформална) икономика.

Приемам формулираните приноси като лично дело на докторанта и логично следствие от постигната цел, изпълнени задачи и потвърдена изследователска теза. Те са коректно заявени и доказуеми от съдържанието на дисертационния труд.

IV. Критични бележки и препоръки

В дисертационния труд са постигнати много добри научни и практико-приложни резултати. По съдържанието нямам въпроси, но като препоръка мога да предложа на докторанта при възможност да реализира декларираните в автореферата насоки за бъдеща изследователска работа като публикува нови научнообосновани идеи в областта на финансовото разузнаване и предложи решения на националните и европейски институции за установяване международното движение на нелегални парични потоци, за ограничаване на условията в България да се генерират или легализират такива незаконни приходи.

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение.

Дисертационният труд на тема „Проблеми и перспективи пред международното фискално сътрудничество при изграждане институциите за финансово разузнаване в Република Косово” с автор Ярослав Петров Петров представлява задълбочено и самостоятелно научно изследване в което се показва авторовата литературна осведоменост и богат практически опит по разглежданите проблеми, методологическа подготвеност и аналитични способности на изследовател. Получените и публикувани научно-приложни резултати са безспорно актуални и представляват интерес за научната и обществената практика в България, в държавите от Балканския полуостров и ЕС.

Въз основа на изложените по-горе факти и обобщената **положителна оценка** на дисертационния труд се формира заключението, че докторант Ярослав Петров отговаря на всички изисквания по установените критерии. Затова **убедено предлагам** на уважаемите членове на Научното жури да му бъде присъдена образователната и научна степен “доктор” по научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка (Финанси)”.

17.05.2018 г.

Изготвил становището:.....

/доц д-р Анюта Николова/